

Оквирна конвенција о контроли дувана Светске здравствене организације

Преамбула

Уговорне стране ове Конвенције,

Решене да дају приоритет свом праву да штите јавно здравље,

Констатујући да је ширење епидемије дувана глобални проблем с озбиљним последицама за јавно здравље, што захтева најширу могућу међународну сарадњу и учешће свих земаља у ефикасној, одговарајућој и свеобухватној међународној акцији,

Изражавајући забринутост међународне заједнице због погубних здравствених, социјалних, економских и еколошких последица конзумирања дувана и излагања дуванском диму свуда у свету,

Озбиљно забринуте због повећања потрошње и производње цигарета и других дуванских производа свуда у свету, посебно у земљама у развоју, као и због оптерећења које то представља за породице, сиромашне, те за националне здравствене системе,

Констатујући да је научно несумњиво доказано да потрошња и излагање дуванском диму узрокује смрт, болест и инвалидитет, те да постоји временска дистанца од излагања пушењу и употребе других дуванских производа до појаве оболења повезаних с дуваном,

Констатујући такође да цигарете и неки други производи који садрже дуван стварају и одржавају велику зависност и да су многе компоненте које садрже, као и дим који производе, фармаколошки активни, токсични, мутагени и канцерогени, те да се зависност од дувана посебно класификује као поремећај у значајнијим међународним класификацијама обољења,

Увиђајући да постоје јасни научни докази да излагање деце дуванском диму пре рођења негативно утиче на њихово здравље и развој,

Дубоко забринуте ширењем пушења и других облика потрошње дувана међу децом и омладином свуда у свету, а све више у раном узрасту,

Узнемирене због повећања пушења и других облика потрошње дувана међу женама и девојкама свуда у свету и имајући на уму потребу пуног учешћа жена на свим нивоима у доношењу и примени политичких одлука и потребу израде родно усмерене стратегије за контролу дувана,

Дубоко забринуте због интензивног пушења и других облика потрошње дувана аутохтоних народа,

Озбиљно забринуте због утицаја свих облика рекламирања, промоције и спонзорисања чији је циљ подстицање употребе дуванских производа,

Констатујући да је потребна заједничка акција како би се искоренили сви облици незаконите трговине цигаретама и другим дуванским производима, укључујући шверц, незакониту производњу и фалсификовање,

Увиђајући да су за контролу дувана на свим нивоима, а посебно у земљама у развоју и у земљама чије су привреде у транзицији, потребна довољна финансијска и техничка средства сразмерна садашњим и планираним акцијама за контролу дувана,

Констатујући потребу стварања одговарајућих механизма за бављење дугорочним социјалним и економским импликацијама успешних стратегија смањења тражње дувана,

Имајући на уму социјалне и економске тешкоће које програми контроле дувана средњорочно и дугорочно могу произвести у неким земљама у развоју и земљама чије су привреде у транзицији, а констатујући њихову потребу за техничком и финансијском помоћи у склопу националних стратегија одрживог развоја,

Свесне значајних напора које многе земље улажу у контролу дувана и одајући признање руководству Светске здравствене организације, те напорима других организација и тела из система Уједињених нација и других међународних и регионалних међувладних организација у конципирању мера за контролу дувана,

Истичући посебан допринос који су националним и међународним напорима за контролу дувана дале невладине организације и други представници цивилног друштва који нису повезани с дуванском индустријом, укључујући стручна здравствена тела, женске, омладинске и потрошачке групе, те академске и здравствене институције и огроман значај њиховог учешћа у националним и међународним напорима за контролу дувана,

Констатујући потребу будности у погледу настојања дуванске индустрије да угрози или саботира напоре за контролу дувана и потребу информисаности о активностима дуванске индустрије које негативно утичу на напоре за контролу дувана,

Подсећајући на члан 12. Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима који је усвојила Генерална скупштина Уједињених нација 16. децембра 1966., у којем стоји да свако има право на највиши могући стандард физичког и психичког здравља,

Подсећајући такође на преамбулу Устава Светске здравствене организације у којој се каже да је уживање највишег могућег стандарда здравља једно од основних права сваког човека без обзира на расу, веру, политичко уверење, економске или социјалне прилике,

Одлучне да унапређују мере контроле дувана засноване на садашњим и релевантним научним, техничким и економским сазнањима,

Подсећајући да се Конвенцијом о елиминацији свих облика дискриминације жена коју је усвојила Генерална скупштина Уједињених нација 18. децембра 1979, предвиђа да државе чланице предузимају одговарајуће мере да би се елиминисала дискриминација жена у области здравствене заштите,

Подсећајући надаље да се Конвенцијом о правима детета коју је усвојила Генерална скупштина Уједињених нација 20. новембра 1989. предвиђа да државе чланице признају право детета да ужива највећи могући стандард здравља,

Сагласиле су се о следећем:

ДЕО ПРВИ: УВОД

Члан 1.

Дефиниције појмова

За сврхе конвенције:

- (a) «незаконита трговина» означава сваку праксу или поступање забрањено законом, а односи се на производњу, испоруку, пријем, поседовање, дистрибуцију, продају или куповину, укључујући сваку праксу или поступање с циљем да се олакша таква активност;
- (b) «регионална економска интеграциона организација» означава организацију која се састоји од више суверених држава, а на коју су њене чланице пренеле надлежност за низ питања, укључујући овлашћење да се доносе одлуке које обавезују њене чланице у вези с тим питањима;¹
- (c) «рекламирање и промоција дувана» означава све облике комерцијалног обавештавања, препорука и акција које се преузимају с циљем, ефектом или вероватним ефектом промовисања неког дуванског производа или директне или индиректне употребе дувана;
- (d) «контрола дувана» подразумева низ стратегија смањења понуде и тражње дуванских производа као и штетних последица њихове употребе, које имају за циљ очување и унапређење здравља становништва, тако што ће се елиминисати или смањити потрошња дуванских производа и излагање дуванском диму;
- (e) «дуванска индустрија» означава произвођаче дувана, дистрибутере и увознике дуванских производа на велико;
- (f) «дувански производи» означавају производе који се у целости и делом производе од листа дувана као сировине, а праве се да би се пушили, сисали, жвакали или ушмркивали;
- (g) «спонзорисање дувана» означава сваки облик доприноса било ком догађају, активности или појединцу с циљем, ефектом или вероватним ефектом промовисања неког дуванског производа или директне или индиректне употребе дувана.

---

¹Где то одговара, термин *националне* односи се и на регионалне економске интеграционе организације.

Члан 2.

Однос ове конвенције и других споразума и правних инструмената

1. Како би се боље заштитило здравље људи, стране се подстичу да примењују и мере које не налаже ова конвенција и њени протоколи, а ништа у тим инструментима не спречава страну уговорницу да постави строже захтеве који су у складу с њеним законодавством и међународним правом.
2. Одредбе конвенције и њени протоколи ни на који начин не утичу на право страна да склапају билатералне и мултилатералне споразуме, укључујући регионалне и субрегионалне споразуме, уколико су ти споразуми у складу са њиховим обавезама из ове конвенције из протокола уз конвенцију. Стране које то учине обавештавају о томе Конференцију уговорних страна преко Секретаријата.

ДЕО ДРУГИ: ЦИЉЕВИ, РУКОВОДЕЋИ ПРИНЦИПИ И ОПШТЕ ОБАВЕЗЕ

Члан 3.

Циљеви

Циљ ове конвенције и њених протокола је да се садашње и будуће генерације заштите од погубних здравствених, социјалних, еколошких и економских последица потрошње дувана и излагања дуванском диму тако што ће се створити оквир за мере контроле дувана које ће стране примењивати на националном, регионалном и међународном нивоу како би се трајно и значајно сманила доминација дувана и излагање дуванском диму.

Члан 4.

Руководећи принципи

Како би се постигли циљеви ове конвенције и њених протокола и примениле њене одредбе, стране се, између осталог, руководе доле изложеним принципима:

1. Свако лице треба да се обавести о последицама по здравље и о зависном и смртоносном карактеру потрошње дувана и излагања дуванском диму и треба размотрити предузимање ефикасних законских, извршних, административних и других мера на одговарајућем нивоу власти како би се лица заштитила од излагања дуванском диму.
2. Потребна је велика политичка одлучност да се на националном, регионалном и међународном нивоу установе и подрже свеобухватне, мултисекторске мере и координирани кораци, водећи рачуна о:
  - (а) потреби предузимања мера да се заштити сва лица од излагања дуванском диму;

- (b) потреби предузимања мера да се спречи отпочињање и промовише и подржава престанак пушења те смањи потрошња дуванских производа у било ком облику;
  - (c) потреби предузимања мера да се промовише учешће појединаца и заједница аутохтоне популације у изради, примени и оцењивању програма за контролу дувана који социјално и културолошки одговарају њиховим потребама и перспективама; и
  - (d) потреби да се предузму мере које би се позабавиле ризиком везаним за полове при изради стратегија за контролу дувана.
3. Међународна сарадња, посебно трансфер технологије, знања и финансијске помоћи, те пружања релевантне стручне помоћи како би се израдили и применили ефикасни програми контроле дувана који воде рачуна о локалној култури, као и о социјалним, економским, политичким и правним чиниоцима, значајан су део Конвенције.
  4. Свеобухватне мултисекторске мере и кораци за смањење потрошње свих дуванских производа на националном, регионалном и међународном нивоу од битног су значаја за спречавање, у складу с јавним здравственим начелима, појаве болести, инвалидности и превремене смртности услед потрошње дувана и излагања дуванском диму.
  5. Питања која се односе на одговорност, како је дефинише свака страна у оквиру своје правне надлежности, значајнији су део свеобухватне контроле дувана.
  6. У контексту развоја националних стратегија одрживог развоја, треба констатовати и посветити пажњу значају техничке и финансијске помоћи која је потребна да би се олакшала економска транзиција узгајивача дувана и радника чија егзистенција је озбиљно угрожена програмима контроле дувана у земљама у развоју чланицама у транзицији.
  7. Учесће цивилног друштва од битног је значаја за постизање циља конвенције и њених протокола.

Члан 5.

Обавезе општег карактера

1. Свака страна ће израдити, примењивати, повремено ажурирати и ревидирати мултисекторске националне стратегије, планове и програме контроле дувана у складу с овом конвенцијом и протоколима чија је земља чланица.
2. У том циљу, свака страна ће у складу са својим могућностима:
  - (a) основати или оснажити и финансирати национални механизам за координацију или координаторе за контролу дувана; и
  - (b) усвојити и примењивати ефикасне законске, извршне, административне и/или друге мере и, по потреби, сарађивати са странама и узради

одговарајуће политике за спречавање и смањење потрошње дувана, зависности од никотина и излагања дуванском диму.

3. При одређивању и примени националне здравствене политике у вези с контролом дувана, стране предузимају мере да заштите ту политику од комерцијалних и других интереса индустрије дувана у складу са унутрашњим законодавством.
4. Стране сарађују у формулисању предложених мера, процедура и смерница за примену конвенције и протокола чије су оне стране.
5. Стране, по потреби, сарађују с надлежним међународним организацијама и другим телима како би се постигли циљеви конвенције и протокола чије су оне стране.
6. Стране, у оквиру средстава и ресурса с којима располажу, сарађују на прикупљању средстава за ефикасну примену конвенције путем билатералних и мултилатералних механизма финансирања.

ДЕО ТРЕЋИ: МЕРЕ ЗА СМАЊЕЊЕ ТРАЖЊЕ ДУВАНА

Члан 6.

Цене и пореске мере за смањење тражње дувана

1. Стране увиђају да су цене и пореске мере ефикасна и значајна средства за смањење потрошње дувана разних слојева становништва, посебно омладине.
2. Не задирући у суверено право страна да одређују и доносе пореску политику, свака страна треба да, у вези с контролом дувана, води рачуна о циљевима здравља становништва и да, по потреби, усваја и задржава мере које могу укључивати:
  - (a) примену пореске политике и, по потреби, политике цена на дуванске производе како би се дао допринос здравственим циљевима усмереним на смањење потрошње дувана; и
  - (b) по потреби, забрану или ограничавање путницима на међународним линијама продаје и/или увоза дуванских производа ослобођених пореза и царина.
3. Стране ће у складу с чланом 21, у периодичним извештајима Конференцији уговорних страна обавештавати о пореским стопама на дуванске производе и о кретањима у потрошњи дувана.

Члан 7.

Мере за смањење тражње дувана које не укључују цене

Стране констатују да су мере које не укључују цене ефикасно и значајно средство смањења потрошње дувана. Свака страна ће усвојити и примењивати ефикасне законске, извршне, административне и друге мере неопходне за примену обавеза сходно члановима 8. до 13. и по потреби ће међусобно сарађивати непосредно или преко надлежних међународних тела у циљу њихове примене. Конференција уговорних страна предлаже одговарајуће смернице за примену одредаба поменутих чланова.

Члан 8.

Заштита од излагања дуванском диму

1. Стране констатују да научни докази недвосмислено потврђују да дувански дим узрокује смрт, болест и инвалидност.
2. Свака страна усваја и примењује у оквиру постојеће националне правне надлежности дефинисане националним законима, и активно промовише на другим јурисдикционим нивоима усвајање и примену ефикасних законских, извршних, административних и/или других мера којима ће се предвидети заштита од излагања дуванском диму у затвореном радном простору, јавном превозу, на затвореним јавним местима, и по потреби, на другим јавним местима.

Члан 9.

Регулисање садржаја дуванских производа

Конференција уговорних страна, консултујући надлежна међународна тела, предлаже смернице за испитивање и мерење садржаја и супстанци које испуштају дувански производи, те за регулисање тих садржаја и супстанци. Свака страна ће, по одобрењу надлежних националних органа, усвојити и примењивати ефикасне законске, извршне и административне или друге мере за таква испитивања, мерења и регулисање.

Члан 10.

Пружање информација о садржају дуванских производа

Свака страна, у складу с националним законима, усваја и примењује ефикасне законске, извршне, административне или друге мере којима се од произвођача и увозника дуванских производа тражи а владиним органима пруже информације о садржају и супстанцама које испуштају дувански производи. Свака страна, надаље, усваја и примењује ефикасне мере за информисање јавности о токсичности састојака дуванских производа и супстанци које они могу произвести.

Члан 11.

Паковање и обележавање дуванских производа

1. Свака страна, у периоду од три године по ступању на снагу ове конвенције за ту страну, усваја и примењује у складу са националним законима ефикасне мере како би се обезбедило да:
  - (а) паковање и обележавање дуванских производа не промовише дувански производ на било који погрешан, манипулишући, обмањивачки или сличан начин како би се створио погрешан утисак о његовим својствима, деловању и опасности по здравље, те супстанцама које сагоревањем испушта, укључујући било који термин, опис, знак, стилски или неки други приказ који директно или директно ствара погрешан утисак да је неки дувански производ мање штетан од других дуванских производа. Ту могу спадати

термини као што су «низак проценат катрана», «лак», «ултра-лак» или «благ»; и

(b) на свакој паклици и паковању дуванских производа, те на свакој амбалажи и означавању таквих производа се налази и упозорење у којем се наводи штетан утицај употребе дувана на здравље, а може укључивати и друге одговарајуће поруке. Та упозорења и поруке:

(и) одобрава надлежни национални орган,

(ии) се ротирају,

(иии) су велике, јасне, видљиве и читке,

(ив) треба за заузимају 50 % или више, али не мање од 30 % простора на коме се истиче упозорење или порука,

(v) могу бити у облику или укључивати слике или пиктограме.

2. Свака паклица или паковање дуванских производа и свака амбалажа или означавање таквих производа, поред упозорења наведених у ставу 1(б) овог члана, садржи информације о релевантним састојцима и супстанцама које сагоревањем испуштају из дуванских производа како су их дефинисали национални органи.

3. Свака страна тражи да се упозорења и друге текстуалне информације наведене у члану 1(б) и ставу 2 овог члана истакну на свакој паклици и паковању дуванских производа и на амбалажи и обележавању тих производа на свом главном језику или језицима.

4. За сврхе овог члана, термин «спољна амбалажа и ознаке» у вези с дуванским производима примењује се на сваку амбалажу и означавање производа у малопродаји.

Члан 12.

Образовање, комуникација, обука и јавна свест

Свака страна унапређује и јача свест јавности о питањима контроле дувана, користећи, по потреби, сва расположива средства обавештавања. У том циљу свака страна усваја и примењује ефикасне законске, извршне, административне или друге мере како би унапредила:

(a) широк приступ ефикасним и свеобухватним програмима стварања едукативне и јавне свести о штетности дувана по здравље, укључујући зависност коју ствара његова потрошња и излагање дуванском диму;

(b) јавну свест о штетности по здравље потрошње дувана и излагања дуванском диму и о користи од престанка коришћења дувана, те начина живота без дувана, како се наводи у члану 14.2;

(c) јавни приступ, у складу с националним законом, широком спектру информација о дуванској индустрији релевантним за ову конвенцију;

(d) ефикасне и одговарајуће програме обуке или сенсибилизовање и подизање свести о контроли дувана за лица као што су здравствени радници, друштвени радници, социјални радници, радници у медијима, образовни радници, доносиоци одлука, администратори и друга заинтересована лица;

(e) свест и учешће друштвених и приватних агенција и невладиних организација које нису повезане с дуванском индустријом у изради и примени међусекторских програма и стратегија контроле дувана; и

- (f) јавну свест о, као и приступ информацијама у вези с негативним здравственим, економским и еколошким последицама производње и потрошње дувана.

Члан 13.

Рекламирање, промоција дувана и спонзорства

1. Стране констатују да би свеобухватна забрана рекламирања, промовисања и спонзорисања смањила потрошњу дуванских производа.
2. Свака страна, у складу са сопственим уставом и уставним начелима, предузима свеобухватну забрану сваког рекламирања, промовисања и спонзорисања дувана. Зависно од правног амбијента и техничких могућности којима страна располаже, то укључује свеобухватну забрану прекограничног рекламирања, промовисања и спонзорисања које се врши с њене територије. С тим у вези, свака страна у периоду од пет година после ступања на снагу ове конвенције за ту страну предузима одговарајуће законске, извршне, административне и/или друге мере и о њима подноси извештаје у складу са чланом 21.
3. Страна која није у могућности да предузме свеобухватну забрану због свог устава или уставних принципа ограничава свако рекламирање, промоцију и спонзорисање дувана. Зависно од правног амбијента и техничких могућности којима страна располаже, то би обухватило ограничавање или свеобухватну забрану рекламирања, промовисања и спонзорисања прекограничних ефеката које се врши с њене територије. У том смислу свака страна ће предузимати одговарајуће законске, извршне, административне и/или друге мере и о њима подноси извештаје у складу са чланом 21.
4. Свака страна као минимум а у складу са својим уставом и уставним начелима:
  - (а) забрањује све облике рекламирања, промовисања и спонзорисања дувана којима се промовише неки дувански производ на погрешан, манипулишући, обмањивачки или сличан начин како би се створио погрешан утисак о његовим својствима, утицају и опасностима по здравље, те о супстанцама које сагоревањем испушта;
  - (б) захтева да уз сваку рекламу и, по потреби, промоцију и спонзорисање дувана стоји здравствено или неко друго одговарајуће упозорење или порука;
  - (с) ограничава директно или индиректно подстицање грађана да купују дуванске производе;
  - (д) захтева, уколико не постоји свеобухватна забрана, да дуванска индустрија надлежним органима власти пружи податке о издцима на рекламирање, промовисање и спонзорисање које још није забрањено. Ти органи могу да одлуче да те податке, под условима предвиђеним националним законима, ставе на располагање јавности и Конференцији уговорних страна сходно члану 21;
  - (е) уводи свеобухватну забрану или, уколико нека страна није у могућности да уведе свеобухватну забрану због свог устава или уставних принципа, ограничава рекламирање, промовисање и спонзорисање дувана на радију, телевизији, у штампаним и, по потреби, другим медијима као што су интернет у периоду од пет година; и

- (f) забрањује, или уколико нека страна није у могућности да донесе забрану због свог устава или уставних начела, ограничава да дуванска индустрија спонзорише међународне скупове и/или учеснике у њима.
5. Стране се подстичу да примењују и оне мере које нису предвиђене ставом 4.
  6. Стране сарађују у развоју технологије и других средстава неопходних за лакше сузбијање прекограничног рекламирања.
  7. Стране које забрањују неке облике рекламирања, промовисања и спонзорисања дувана имају суверено право да забране оне облике прекограничног рекламирања, промовисања и спонзорисања дувана који долазе на њихову територију и да одреде исте казне као и оне за рекламирање, промовисање и спонзорисање које потичу с њихове територије у складу националним законима. Овим се ставом не подржава и не одобрава ниједна посебна казна.
  8. Стране би размотриле израду протокола којим би се предвиделе одговарајуће мере међународне сарадње на свеобухватној забрани прекограничног рекламирања, промовисања и спонзорисања.

Члан 14.

Мере смањења тражње које се односе на зависност и одвикавање од пушења

1. Свака страна израђује и дистрибуира одговарајуће, свеобухватне и интегралне смернице засноване на научним доказима и најбољој пракси, узимајући у обзир прилике и приоритете у појединим државама и предузима ефикасне мере да се подстакне престанак употребе дувана и адекватно лечење зависности од дувана.
2. У том циљу свака страна настоји да:
  - (a) сачини и примењује ефикасне програме усмерене на промовисање престанка употребе дувана на местима као што су образовне институције, здравствене установе, радна места и спортске приредбе;
  - (b) укључи дијагнозирање и лечење зависности од дувана и саветодавне услуге у вези с престанком употребе дувана у националне здравствене и образовне програме, планове и стратегије уз учешће, по потреби, здравствених радника, друштвених и социјалних радника.
  - (c) уведе у здравствене установе и рехабилитационе центре програме за дијагностицирање, саветовање, спречавање и лечење зависности од дувана; и
  - (d) сарађује с другим странама на лакшем приступу и доступности терапије за зависност од дувана, укључујући фармацеутске производе сходно члану 22. Ти производи и њихове компоненте могу, по потреби, укључивати лекове, производе који се користе за узимање лекова и у дијагностици.

ДЕО ЧЕТВРТИ: МЕРЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА СМАЊЕЊЕ ПОНУДЕ ДУВАНА

Члан 15.

Недозвољена трговина дуванским производима²

1. Стране констатују да су искорењивање свих облика недозвољене трговине дуванским производима, укључујући шверс, незакониту производњу и фалсификовање, те доношење и примена националних закона уз субрегионалне, регионалне и глобалне споразуме битне компоненте контроле дувана.
2. Свака страна усваја и примењује ефикасне законске, извршне, административне или друге мере како би се обезбедило да на свакој паклици и паковању дуванских производима и на свакој амбалажи таквих производа буде ознака којом би се помагало странама да установе порекло дуванских производа и да, у складу с националним законима и релевантним билатералним или мултилатералним споразумима, установе место скретања из легалних токова, те да прате, евидентирају и контролишу кретање дуванских производа и њихов правни статус. Поред тога, свака страна:
  - (a) захтева да се на свакој паклици или паковању дуванских производа за продају на мало и велико на домаћем тржишту стави налепница: «Продаја дозвољена једино у (убацити име земље, субрегионалне, регионалне или федералне јединице)» или нека друга ефикасна ознака која означава крајње одредиште производа или би помогла властима да установе да ли се производ може легално продавати на домаћем тржишту; и
  - (b) разматра, по потреби, формирање практичног режима праћења којим би се додатно осигурао систем дистрибуције и помогла истрага незаконите трговине.
3. Свака страна захтева да обавештења или ознаке на амбалажи наведени у ставу 2. овог члана буду исписани читко и/или на главном језику или језицима.
4. У циљу сузбијања незаконите трговине дуванским производима, свака страна:
  - (a) прати и прикупља податке о прекограничној трговини дуванским производима, укључујући незакониту трговину, и, по потреби, а у складу с националним законима и релевантним важећим билатералним и мултилатералним споразумима, размењује информације о царинским, пореским и другим органима;
  - (b) доноси и поштрава законе, уз одговарајуће казне и правне лекове, против незаконите трговине дуванским производима, укључујући кривотворење и шверц цигарета;

---

² Пре и у току преговра доста се расправљало о томе да се брзо усвоји протокол о недозвољеној трговини дуванским производима. Преговоре о таквом једном протоколу могао би иницирати ИНБ одмах по усвајању Оквирне конвенције о контроли дувана или у каснијој фази Конференције уговорних страна.

- (c) предузима одговарајуће кораке да се обезбеди уништавање или уклањање у складу с националним законом целокупне заплењене опреме за производњу цигарета и других дуванских производа, те за њихово кривотворење и кријумчарење, уз коришћење где год је могуће еколошки нешкодљивих метода;
- (d) усваја и примењује мере за праћење, евидентирање и контролу складиштења и дистрибуције дуванских производа који се налазе или циркулишу без пореза и дажбина унутар њене јурисдикције; и
- (e) усваја одговарајуће мере како би се омогућило конфисковање прихода који потичу од незаконите трговине дуванским производима.
5. Стране, по потреби, достављају укупне информације које прикупе сходно подставовима 4(а) и 4(д) овог члана у периодичним извештајима Конференцији уговорних страна у складу са чланом 21.
  6. Стране, по потреби и у складу с националним законима, унапређују сарадњу између националних агенција, те релевантних регионалних и међународних међувладиних организација која се односи на истрагу, кривично гоњење и поступак у циљу сузбијања незаконите трговине дуванским производима. Посебан нагласак стављају на сарадњу на регионалном и субрегионалном нивоу у борби против незаконите трговине дуванским производима.
  7. Свака страна настоји да донесе и примени и друге мере, укључујући, по потреби, издавање дозвола ради контроле и регулисања производње и дистрибуције дуванских производа у циљу спречавања недозвољене трговине.

Члан 16.

Продаја малолетницима и од стране малолетних лица

1. Свака страна доноси и примењује ефикасне законске, извршне, административне или друге мере на одговарајућим нивоима власти како би се забранила продаја дуванских производа лицима млађим од 18 година или малолетним лицима како је дефинисано према унутрашњем праву или националним законима. Ове мере могу укључивати:
  - (a) захтев да сви продавци дуванских производа ставе јасну и уочљиву назнаку у свом продајном објекту да је забрањено продавање дувана малолетним лицима и да, у случају кад у то посумњају, од сваког купца дувана траже да пружи одговарајући доказ о пунолетству;
  - (b) забрану продаје дуванских производа на било који начин који их чини директно доступним, као на полицама у продавницама;
  - (c) забрану производње и продаје слаткиша, грицкалица, играчака или било којих предмета у виду дуванских производа који привлаче малолетнике; и
  - (d) предузимање мера да аутомати за продају дувана под јурисдикцијом страна не буду доступни малолетницима и да не подстичу продају дуванских производа малолетницима.
2. Свака страна брани или подстиче забрану дистрибуције бесплатних дуванских производа грађанима, посебно малолетницима.
3. Свака страна настоји да забрани продају цигарета на комад или у малим паклицима чиме би повећала доступност таквих производа малолетницима.

4. Стране су свесне да у циљу повећања ефикасности, по потреби и уз друге одредбе садржане у овој конвенцији, треба предузимати мере за спречавање продаје дуванских производа малолетницима.
5. Приликом потписивања, ратификовања, прихватања, одобравања или приступања конвенцији или било кад после тога, страна може обавезујућом писменом изјавом назначити да је решена да на територији своје законске надлежности забрани аутомате за продају дувана или да, по потреби, потпуно забрани аутомате за продају дувана. Депозитар доставља изјаву дату у складу са овим чланом свим чланицама конвенције.
6. Свака страна усваја и примењује ефикасне законске, извршне, административне или друге мере, укључујући казне за продавце и дистрибутере, како би се спровеле обавезе садржане у ставовима 1-5 овог члана.
7. Свака страна треба, по потреби, да усвоји и примењује ефикасне законске, извршне, административне или друге мере како би се забранило да малолетна лица како су дефинисана унутрашњим правом или националним законима или млађа од осамнаест година продају дуванске производе.

Члан 17.

Одредба о подржавању економски исплативих алтернативних активности

У међусобној сарадњи, те у сарадњи с надлежним међународним и регионалним међувладиним организацијама, стране по потреби унапређују економски исплативе алтернативне активности дуванских радника и произвођача дувана, као и појединаца продаваца дувана, зависно од случаја.

ДЕО ПЕТИ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Члан 18.

Заштита животне средине и здравља људи

У извршавању обавеза према овој Конвенцији, стране су сагласне да посвећују дужну пажњу заштити животне средине и здравља људи у вези с приликама у којима се узгаја и производи дуван на њиховој територији.

ДЕО ШЕСТИ: ПИТАЊА У ВЕЗИ С ОДГОВОРНОШЋУ

Члан 19.

Одговорност

1. У циљу контроле дувана, стране по потреби разматрају покретање законодавне акције или поопштравању постојећих закона у вези с кривичном и грађанском одговорношћу, укључујући, где то буде одговарало, давање обештећења.

2. Стране међусобно сарађују на размени информација преко Конференције уговорних страна у складу са чланом 21. укључујући:

- (a) информације о последицама по здравље потрошње дуванских производа и излагања дуванском диму у складу са чланом 20.3 (a); и
- (b) информације о важећим законима и прописима, те о надлежним правним актима.

3. Стране, по потреби и уз међусобну сагласност, те у оквиру националног законодавства, политике, законске праксе и постојећих уговорних аранжмана који су на снази, пружају међусобну помоћ у судским поступцима у вези с грађанском и кривичном одговорношћу у складу са овом конвенцијом.

4. Конвенција ни на који начин не утиче и не ограничава било које право страна да се обрате суду друге стране уколико таква права постоје.

5. У раној фази, Конференција уговорних страна може, по могућству, имајући у виду рад релевантних међународних форума, да размотри питања која се односе на одговорност, укључујући одговарајући међународни приступ тим питањима, те одговарајућа средства подршке, ако се она затраже уговорним странама у законодавним и другим активностима у складу са овим чланом.

ДЕО СЕДМИ: НАУЧНО-ТЕХНИЧКА САРАДЊА И РАЗМЕНА ИНФОРМАЦИЈА

Члан 20.

Истраживања, надзор и размена информација

1. Уговорне стране се обавезују да развијају и подстичу национална истраживања и да координирају истраживачке програме у области контроле дувана на регионалном и међународном нивоу. У том циљу, свака уговорна страна:

- (a) Покреће и сарађује непосредно или преко надлежних међународних и регионалних међувладиних организација и других тела на спровођењу програма истраживања и научне процене и на тај начин унапређује и подстиче истраживања која се баве параметрима и последицама потрошње дувана и излагања дуванском диму, те истраживања за утврђивање алтернативних култура; и
- (b) уз подршку надлежних међународних и регионалних међувладиних организација и других тела, подстиче и јача обуку и подршку свим оним који су ангажовани у активностима контроле дувана, укључујући истраживања, примену и процену.

2. Уговорне стране, по потреби, установљују програме за национално, регионално и глобално праћење размера, путева, одредница и последица потрошње дувана и излагања дуванском диму. У том циљу уговорне стране треба да укључе програме праћења дувана у националне, регионалне и глобалне програме праћења тако да се, по потреби, подаци могу упоређивати и анализирати на регионалном и међународном нивоу.

3. Уговорне стране констатују значај финансијске и техничке помоћи међународних и регионалних међувладиних организација и других тела. Свака уговорна страна настоји:

- (a) да постепено успоставља национални систем за епидемиолошко праћење потрошње дувана и релевантних социјалних, економских и здравствених показатеља;
- (b) да сарађује с надлежним међународним и регионалним међувладиним организацијама и другим телима, укључујући владине и невладине агенције, у

- регионалном и глобалном праћењу дувана и да размењује информације о показатељима наведеним у ставу 3(а) овог члана; и
- (с) да сарађује са Светском здравственом организацијом у изради општих смерница или процедура за дефинисање прикупљања, анализе и дистрибуције података у вези с праћењем које се односи на дуван.
4. Уговорне стране, у складу с националним законима, подстичу и олакшавају размену јавно доступних научних, техничких, социо-економских, комерцијалних и правних информација, као и информација о пракси индустрије и гајења дувана које су у вези са овом конвенцијом и притом узимају у обзир и баве се посебним потребама земаља у развоју и транзицији као уговорних страна. Свака уговорна страна настоји:
- (а) да постепено успоставља и ажурира базу података о законима и прописима који се односе на контролу дувана и, по потреби, информације о њиховој примени, као и релевантној законској регулативи и да сарађује на изради програма регионалне и глобалне контроле дувана;
- (б) да постепено успоставља и ажурира базу података о националним програмима праћења у складу са ставом 3(а) овог члана; и
- (с) да сарађује с надлежним међународним организацијама у циљу постепеног успостављања и одржавања глобалног система за редовно прикупљање и дистрибуцију информација о производњи, преради и активностима дуванске индустрије у вези са овом конвенцијом или активностима националне контроле дувана.
5. Уговорне стране треба да сарађују у оквиру регионалних и међувладиних организација и финансијских и развојних институција чије су чланице на унапређењу и подстицању стављања техничких и финансијских средстава на располагање Секретаријату како би он чланицама земаља у развоју и чланицама земаља чије су привреде у транзицији помогао да одговоре обавезама у погледу истраживања, праћења и размене информација.

Члан 21.

Извештавање и размена информација

1. Свака уговорна страна преко Секретаријата подноси Конференцији уговорних страна периодичне извештаје о томе како примењује ову конвенцију, што треба да укључи следеће:
- (а) информације о законодавним, извршним, административним или другим мерама које су преузеле ради примене конвенције;
- (б) информације, по потреби, о било каквим ограничењима или препрекама на које наилази у примени конвенције и о мерама које су предузете за превазилажење тих препрека;
- (с) информације, по потреби, о пруженој или примљеној финансијској и техничкој помоћи у вези с активностима контроле дувана;
- (д) информације о праћењу и истраживањима наведеним у члану 20; и
- (е) информације наведене у члановима 6.3, 13.2, 13.3, 13.4(г), 15.5 и 19.2.

2. Колико често и у којој форми уговорне стране подносе такве извештаје одређује се на Конференцији уговорних страна. Свака уговорна страна подноси иницијални извештај у року од две године пошто конвенција ступи на снагу за ту уговорну страну.
3. Конференција уговорних страна, сходно члановима 22. и 26., разматра аранжмане пружања помоћи чланицама земљама у развоју и чланицама чије су привреде у транзицији на њихов захтев како би оне могле испунити обавезе према овом члану.
4. Извештавање и размена информација у складу са овом конвенцијом подлежу националним законима који се односе на поверљивост и приватност. Уговорне стране, у складу с међусобним договором, штите све поверљиве информације које размењују.

Члан 22.

Сарадња и пружање стручне помоћи у научној, техничкој и правној области

1. Уговорне стране сарађују непосредно или преко надлежних међународних тела јачању капацитета у циљу испуњавања обавеза које произилазе из ове конвенције, водећи рачуна о потребама чланица земаља у развоју и чланица чије су привреде у транзицији. Таквом сарадњом се, по договору, унапређује трансфер, техничког, научног и правног стручног знања и технологије како би се установиле и ојачале националне стратегије, планови и програми за контролу дувана, с циљем да се, између осталог:
  - (а) олакша развој, трансфер и набавка технологије, знања, вештина, капацитета и стручног знања у вези с контролом дувана;
  - (б) пруже техничка, научна, правна и друга стручна знања како би се установиле и ојачале националне стратегије, планови и програми контроле дувана с циљем да се конвенција примени, између осталог:
    - (и) пружањем помоћи, на захтев, да се створи снажна законска основа, као и технички програми, укључујући и оне о спречавању почетка и подстицању престанка пушења, те заштити од излагања дуванском диму;
    - (ии) пружањем, по потреби, помоћи дуванским радницима у обезбеђивању одговарајућих економски и законски прихватљивих алтернативних начина стицања средстава за живот на економски рентабилан начин; и
    - (иии) пружањем, по потреби, помоћи узгајивачима дувана да се у пољопривредној производњи пребаце на узгајање алтернативних култура на економски рентабилан начин;
  - (с) подрже одговарајући програми обуке или сензибилизације одговарајућег кадра у складу с чланом 12;
  - (д) ставе, по потреби, на располагање потребни артикли, опрема и потрошни материјал, као и логистичка подршка стратегији, плановима и програмима контроле дувана;
  - (е) установе методи контроле дувана, укључујући свеобухватно лечење зависности од никотина; и
  - (ф) подстакне, по потреби, истраживање како би се унапредиле могућности свеобухватног лечења зависности од никотина.

ДЕО ОСМИ: ИНСТИТУЦИОНАЛНО УРЕЂЕЊЕ И ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Члан 23.

Конференција уговорних страна

1. Овим се установљава Конференција уговорних страна. Прво заседање Конференције сазива Светска здравствена организација у року од годину дана од ступања на снагу ове конвенције. Конференција ће одредити место и време следећих редовних заседања на својој првој седници.
2. Ванредна заседања Конференције уговорних страна се могу одржавати у неко друго време које одреди Конференција или на писмени захтев било које стране, под условом да, у року од шест месеци пошто их о томе обавести Секретаријат конвенције, тај захтев подржи најмање једна трећина уговорних страна.
3. Конференција уговорних страна консензусом усваја пословник о раду на својој првој седници.
4. Конференција уговорних страна сама консензусом усваја финансијска правила, као и упутства за финансирање неког помоћног тела које установи, као и финансијске одредбе за финансирање Секретаријата. На сваком редовном заседању она усваја буџет за фискални период до следећег редовног заседања.
5. Конференција уговорних страна врши редован преглед примене конвенције и доноси потребне одлуке за унапређење њене ефикасне примене и може усвајати протоколе, анексе и измене и допуне конвенције у складу са члановима 28, 29. и 33. У том циљу, Конференција:
  - (a) подстиче и олакшава размену информација сходно члановима 20. и 21;
  - (b) подстиче и усмерава развој и повремено усавршавање компаративних методологија истраживања и прикупљања података, поред оних предвиђених у члану 20, релевантних за примену конвенције;
  - (c) подстиче, по потреби, развој, примену и евалуацију стратегија, планова и програма, као и политике, закона и других мера;
  - (d) разматра извештаје које поднесу стране са чланом 21. и усваја редовне извештаје о примени конвенције;
  - (e) подстиче и олакшава издвајање финансијских средстава за примену конвенције у складу са чланом 26;
  - (f) оснива помоћна тела која су потребна за подстицање циљева конвенције;
  - (g) захтева, по потреби, услуге и сарадњу, те информације од надлежних и релевантних организација и тела из система уједињених нација и других међународних и регионалних међувладиних организација и невладиних организација и тела као средство да се ојача примена конвенције; и
  - (h) разматра, по потреби, и друге акције ради постизања циљева конвенције у светлу искустава стечених у њеној примени.
6. Конференција уговорних страна установљава критеријуме учешћа посматрача у њеном раду.

Члан 24.
Секретаријат

1. Конференција уговорних страна именује стални секретаријат и уређује његово функционисање. Конференција уговорних страна ће настојати да то учини на својој првој седници.
2. Док се не именује и установи стални секретаријат, функције секретаријата према овој конвенцији обавља Светска здравствена организација.
3. Секретаријат:
  - (a) обавља послове око организовања заседања Конференције уговорних страна и неког помоћног тела и пружа им потребне услуге;
  - (b) доставља извештаје које прими у вези с конвенцијом;
  - (c) пружа, на захтев, подршку уговорним странама, посебно земљама у развоју и транзицији, у прикупљању и размени тражених информација у складу са одредбама конвенције;
  - (d) припрема извештаје о својим активностима сходно конвенцији према упутствима Конференције уговорних страна и подноси их Конференцији уговорних страна;
  - (e) обезбеђује, по упутствима Конференције уговорних страна, потребу координацију с надлежним међународним и регионалним међувладиним организацијама и другим телима;
  - (f) ступа, по упутствима Конференције уговорних страна, у административне или уговорне аранжмане који могу бити потребни за ефикасно обављање функција; и
  - (g) врши друге функције секретаријата наведене у конвенцији или у њеним протоколима, као и друге функције о којима одлучи Конференција уговорних страна.

Члан 25.
Односи Конференције уговорних страна и међувладиних организација

У циљу техничке и финансијске сарадње ради постизања циљева ове конвенције, Конференција уговорних страна може затражити сарадњу надлежних међународних и регионалних међувладиних организација, укључујући финансијске и развојне институције.

Члан 26.
Извори финансирања

1. Уговорне стране увиђају значајну улогу коју финансијска средства играју у постизању циљева ове конвенције.
2. Свака уговорна страна пружа финансијску подршку националним активностима усмереним на постизање циљева конвенције у складу с националним плановима, приоритетима и програмима.
3. Уговорне стране, по потреби, подстичу коришћење билатералних, регионалних, субрегионалних и других мултилатералних канала како би се обезбедила средства за

развој и јачање свеобухватних мултисекторских програма контроле дувана у земљама у развоју и земљама чије су привреде у транзицији. Сходно томе, у контексту националних стратегија одрживог развоја треба се залагати и подржавати увођење економски прихватљивих алтернатива производњи дувана, укључујући уношење разноликости усева.

4. Уговорне стране заступљене у релевантним регионалним и међународним међувладиним организацијама, те финансијским и развојним институцијама, би подстицале те ентитете да дају финансијску помоћ странама земљама у развоју и уговорним странама чије су привреде у транзицији како би им помогле да одговоре обавезама које имају према конвенцији без ограничавања права учешћа у тим организацијама.
5. Уговорне стране су сагласне:
  - (а) да ће помагати уговорним странама да одговоре обавезама које проистичу из конвенције, и у том циљу мобилисати и користити сва потенцијална и постојећа расположива и релевантна средства, финансијска, техничка или нека друга, било да су јавна или приватна, за активности контроле дувана, у корист свих уговорних страна, посебно земаља у развоју и земаља чије су привреде у транзицији;
  - (б) да Секретаријат, на захтев, саветује земље у развоју и оне чије су привреде у транзицији као уговорне стране, о расположивим изворима финансирања како би им се олакшало спровођење обавеза које проистичу из конвенције;
  - (с) да Конференција уговорних страна на свом првом заседању изврши преглед постојећих и потенцијалних извора и механизма помоћи на основу студија које изврши Секретаријат и других релевантних информација и да размотри да ли су она адекватна; и
  - (д) да резултате тог прегледа Конференција уговорних страна узме у обзир приликом утврђивања потребе за јачање постојећих механизма или за формирање добровољног глобалног фонда или других одговарајућих финансијских механизма за усмеравање, по потреби, додатних финансијских средстава ка земљама у развоју и земљама чије су привреде у транзицији као уговорним странама, како би им се помогло да постигну циљеве конвенције.

ДЕО ДЕВЕТИ: РЕШАВАЊЕ СПОРОВА

Члан 27.

Решавање спорова

1. У случају спора између две или више страна у вези с тумачењем или применом ове Конвенције, дотичне стране ће дипломатским путем настојати да реше спор преговорима или на неки други мирољубив начин који саме одаберу, укључујући добре услуге, посредовање или мирење. У случају да се споразум не постигне добрим услугама, посредовањем или мирењем, стране у спору се не ослобађају обавезе да и даље настоје да реше тај спор.
2. Приликом ратификовања, прихватања, одобравања, званичног потврђивања или приступања конвенцији, те било кад после тога, држава или регионална организација за економску интеграцију може писмено изјавити депозитару да у вези са спором који се не реши у складу са ставом 1. овог члана прихвата, као обавезујућу, *ad hoc*

арбитражу у складу с процедурама које Конференција уговорних страна усвоји консензусом.

3. Одредбе овог члана се примењују на било који протокол сачињен између страна протокола уколико у њему није другачије предвиђено.

ДЕО ДЕСЕТИ: УНАПРЕЂЕЊЕ КОНВЕНЦИЈЕ

Члан 28.

Измене и допуне ове конвенције

1. Свака страна може да предложи измене и допуне ове конвенције. Те измене и допуне разматра Конференција уговорених страна.
2. Измене и допуне усваја Конференција уговорених страна. Секретаријат доставља уговорним странама текст свих предложених измена и допуна конвенције најмање шест месеци пре седнице на којој се предлага да се он усвоји. Секретаријат такође подноси предложене измене и допуне потписницама конвенције, као и депозитару за информацију.
3. Уговорне стране чине све да постигну договор консензусом о свакој предложеној измени и допуни конвенције. Уколико се исцрпе сва средства у настојању да се постигне консензус, а договор се не постигне, измене и допуне се на крају усвајају трочетвртинском већином присутних страна које гласају на седници. За сврхе овог члана, термин присутне стране које гласају означава стране које су присутне и гласају за или против. Секретаријат све измене и допуне које се усвоје доставља депозитару који их упућује свим уговорним странама на прихватање.
4. Инструменти о прихватању измена и допуна се депонују код депозитара. Измена и допуна усвојена у складу са ставом 3. овог члана ступа на снагу за оне стране које су их прихватиле деведесетог дана од дана пријема од стране депозитара инструмента о прихватању најмање две трећине страна конвенције.
5. За неку другу уговорену страну измена и допуна ступа на снагу деведесетог дана од дана када та уговорена страна депонује код депозитара свој инструмент о прихватању наведене измене и допуне.

Члан 29.

Усвајање и измене и допуне анекса ове конвенције

1. Анекси ове конвенције и њихове измене и допуне се предлажу, усвајају и ступају на снагу у складу с процедуром предвиђеном у члану 28.
2. Анекси ове конвенције чине њен саставни део и, уколико није другачије изричито предвиђено, позивање на конвенцију значи истовремено и позивање на било који њен део.
3. Анекси се ограничавају на спискове, формуларе или било који дескриптивни материјал који се односи на процедурална, научна, техничка или административна питања.

ДЕО ЈЕДАНАЕСТИ: ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 30.

Резерве

Резервисаности у односу на ову конвенцију не може бити.

Члан 31.

Иступање

1. Било кад по истеку две године од дана када ова конвенција ступи на снагу за неку уговорну страну, та уговорна страна може иступити из конвенције достављањем писменог обавештења депозитару.
2. Иступање ступа на снагу годину дана од дана када депозитар прими обавештење о иступању или било ког каснијег датума назначеног у обавештењу о иступању.
3. Сматра се да је уговорна страна која иступи из конвенције иступила и из сваког протокола чија је уговорна страна.

Члан 32.

Право гласа

1. Свака уговорна страна ове конвенције има један глас, осим у случају предвиђеном ставом 2. овог члана.
2. У вези с питањима за која су надлежне регионалне организације за економску интеграцију користе право да гласају с оним бројем гласова који одговара броју њихових земаља чланица које су стране Конвенције. Та организација не користи своје право гласа ако било која њена земља чланица искористи своје право и обратно.

Члан 33.

Протоколи

1. Свака страна може предлагати протоколе. Те протоколе разматра Конференција уговорних страна.
2. Конференција уговорних страна може усвајати протоколе који се односе на ову конвенцију. Приликом усвајања протокола чини се сваки напор да се постигне консензус. Уколико се исцрпе сва средства да се постигне консензус а договор изостане, протокол се на крају усваја трочетвртинском већином присутних страна које гласају на седници. У сврхе овог члана, термин присутне стране које гласају означава присутне стране које гласају за или против.
3. У својим инструментима о званичном потврђивању или у својим инструментима о приступању, регионалне организације за економску интеграцију наводе у којој мери су надлежне у питањима која се тичу конвенције. Те организације обавештавају и депозитара, који пак обавештава стране, о свакој битној промени своје надлежности.

Члан 34.
Потписивање

Ова конвенција је отворена за потписивање свим чланицама Светске здравствене организације и свим оним државама које нису чланице Светске здравствене организације а јесу чланице Уједињених нација као и регионалним организацијама за економску интеграцију у седишту Светске здравствене организације у Женеви од 16. јуна 2003. до 22. јуна 2003. године, а у седишту Уједињених нација у Њујорку од 30. јуна 2003. до 29. јуна 2004 године.

Члан 35.

Ратификовање, прихватање, одобравање, званично потврђивање или приступање

1. Ова конвенција подлеже ратификацији, прихватању, одобравању, званичном потврђивању или приступању од стране држава, те званичном потврђивању или приступању од стране регионалних организација за економску интеграцију. Отворена је за приступање од дана када се конвенција затвори за потписивање. Инструменти ратификације, прихватања, одобравања, званичног потврђивања или приступања се депонују код депозитара.
2. Сваку регионалну организацију за економску интеграцију која постане уговорна страна конвенције, а чија ниједна чланица није уговорена страна, обавезују одредбе конвенције. У случају оних организација, чија је једна или више држава уговорна страна конвенције, организација и њене државе чланице одлучују о својим одговорностима за испуњавање обавеза које произилазе из конвенције.
3. У својим инструментима о званичном потврђивању или у својим инструментима о приступању, регионалне организације за економску интеграцију наводе у којој мери су надлежне у питањима која се тичу конвенције. Те организације обавештавају и депозитара, који пак обавештава стране, о свакој битној промени своје надлежности.

Члан 36.

Ступање на снагу

1. Ова конвенција ступа на снагу деведесетог дана од датума депоновања код депозитара четвдесетог инструмента ратификације, прихватања, одобравања, званишног потврђивања или приступања.
2. За сваку државу која ратификује, прихвати или одобри конвенцију или јој приступи пошто се испуне услови за ступање на снагу из става 1. овог члана, конвенција ступа на снагу деведесетог дана од датума депоновања њеног инструменте о ратификацији, прихватању, одобравању или приступању.
3. У сврхе овог члана, сваки инструмент који депонује регионална организација за економску интеграцију се не убраја као додаток оним инструментима које с депоновале државе чланице те организације.

Члан 37.
Депозитар

Генерални секретар Уједињених нација је депозитар ове конвенције и њених измена и допуна, те протокола и анекса који се усвоје у складу с члановима 28, 29. и 33.

Члан 38.
Оригинални текстови

Оригинал ове конвенције, чији су текстови на арапском, енглеском, кинеском, руском, француском и шпанском језику једнако веродостојни, депонује се код генералног секретара Уједињених нација.

У ПОТВРДУ ЧЕГА, долепотписани, у ту сврху прописно овлашћени, су потписали ову конвенцију.

САЧИЊЕНО у ЖЕНЕВИ овог (дан и месец) две хиљаде и треће године.

= = =